

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0826U003800

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 20-07-2026

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Чміль Євгеній Леонідович

2. Yevhenii L. Chmil

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 071

Назва наукової спеціальності: Облік і оподаткування

Галузь / галузі знань:

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Облік і оподаткування

Дата захисту: 20-08-2026

Спеціальність за освітою: Інформаційні управляючі системи та технології

Місце роботи здобувача: Державний біотехнологічний університет

Код за ЄДРПОУ: 44234755

Місцезнаходження: вул. Алчевських, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 14674

Повне найменування юридичної особи: Державний біотехнологічний університет

Код за ЄДРПОУ: 44234755

Місцезнаходження: вул. Алчевських, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Державний біотехнологічний університет

Код за ЄДРПОУ: 44234755

Місцезнаходження: вул. Алчевських, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 06.35.31, 06.35.35, 06.81.85

Тема дисертації:

1. Обліково-аналітичне забезпечення управління інноваційним розвитком підприємства
2. Accounting and Analytical Provision for Managing an Enterprise's Innovative Development

Реферат/анотація:

1. Дисертацію присвячено обґрунтуванню теоретико-методичних положень і розробленню практичних рекомендацій щодо формування обліково-аналітичного забезпечення управління сталим інноваційним розвитком підприємств в умовах цифровізації та гармонізації з європейськими стандартами нефінансової звітності. На концептуальному рівні обґрунтовано засади формування обліково-аналітичного забезпечення управління інноваційним розвитком в умовах глобальної цифрової трансформації, післявоєнного відновлення та європейської інтеграції. Розвинуто понятійно-термінологічний апарат дослідження через авторське трактування інновацій як специфічного об'єкта бухгалтерського обліку, а також категорій «інноваційний розвиток» і «сталий інноваційний розвиток» з урахуванням ESG-виміру, таксономії ЄС і Директиви CSRD. Ідентифіковано проблемні зони нормативно-правового регулювання обліку інноваційної діяльності в Україні та обґрунтовано триетапну стратегію гармонізації національного законодавства з положеннями «Керівництва Осло». Розроблено матрицю оцінювання інноваційних проектів за шістьма екологічними цілями таксономії ЄС, що дозволяє визначати екологічну спрямованість проектів та

формувати облікову аналітику відповідно до вимог нефінансової звітності. Запропоновано концептуальну модель обліково-аналітичного забезпечення сталого інноваційного розвитку підприємств аграрного сектору, яка інтегрує вимоги МСФЗ, CSRD/ESRS та IIRC. Модель передбачає адаптацію критеріїв визнання активів за МСБО 38 до специфіки сталих інновацій і включення критеріїв таксономії ЄС до класифікації інноваційних проєктів. Обґрунтовано трансформацію облікової політики з формального документа в інструмент стратегічного управління інноваціями. Запропоновано доповнити її положеннями щодо обліку таксономічно узгоджених розробок, цифрових активів, зобов'язань з розширеної відповідальності виробника, людського та природного капіталу. Розроблено робочий план рахунків із багатовимірною аналітикою за екологічними цілями таксономії ЄС, типами капіталу IIRC, етапами життєвого циклу проєкту та Цілями сталого розвитку ООН. Розроблено актуарну модель оцінювання зобов'язань з розширеної відповідальності виробника для циркулярних інновацій, яка враховує життєвий цикл продукції, коефіцієнт її збору, вартість переробки та дисконтування майбутніх витрат. Систематизовано методи оцінювання цифрових інноваційних активів і обґрунтовано доцільність гібридної системи їх обліку: консервативної — для зовнішньої фінансової звітності та прогресивної — для внутрішнього управлінського обліку. Сформовано класифікаційну матрицю AI-алгоритмів, баз даних, токенів і NFT із визначенням їх облікової кваліфікації відповідно до МСБО 38, МСБО 2 та МСФЗ 9. Запропоновано методику формування резерву на декарбонізацію інноваційних проєктів на основі внутрішнього ціноутворення на вуглець і сценарного підходу. Розроблено архітектуру інтегрованої звітності про сталий інноваційний розвиток, яка поєднує фінансову звітність за МСФЗ, нефінансову звітність за ESRS/GRI та управлінську звітність за концепцією IIRC. Запропонована структура звіту забезпечує комплексне розкриття процесу створення вартості через трансформацію різних видів капіталу. Для розвитку аналітичної складової систематизовано підходи до оцінювання ефективності інноваційної діяльності та розроблено методику багатовимірної оцінки інноваційних проєктів. Вона передбачає послідовну фільтрацію за чотирма рівнями: фінансовий скринінг, класифікацію за таксономією ЄС, оцінювання екологічних ефектів за LCA та соціальних ефектів за SROI, інтеграцію показників у загальний індекс сталості. Деталізовано порядок розрахунку EROI, SROI та Eco Index і методи монетизації екологічних та соціальних вигод. Обґрунтовано концепцію контролінгу сталого інноваційного розвитку як самостійної управлінської функції, що забезпечує замкнений цикл прийняття рішень через поєднання методичного, аналітичного, інформаційного та комунікаційного компонентів. Розроблено алгоритм його впровадження в умовах цифровізації із застосуванням Agile/Scrum, ERP-систем, BI-платформ, засобів кібербезпеки та систем управління KPI. Запропоновано чотирирівневу інформаційну архітектуру, що забезпечує наскрізний цифровий потік даних від первинного документа до інтегрованої звітності CSRD/ESRS. Систематизовано інструменти цифровізації обліково-аналітичного забезпечення, проведено порівняльний аналіз ERP-систем і ESG-платформ та розроблено матрицю автоматизації обробки багатовимірних облікових об'єктів інноваційної діяльності. Практичне значення результатів полягає у можливості їх використання для модернізації облікової політики, автоматизації ESG-аналітики, формування інтегрованої звітності, оцінювання сталості інноваційних проєктів і підвищення обґрунтованості управлінських рішень на підприємствах аграрного сектору.

2. The dissertation is devoted to substantiating theoretical and methodological provisions and developing practical recommendations for establishing accounting and analytical support for managing the sustainable innovation development of enterprises under the conditions of digitalisation and harmonisation with European non-financial reporting standards. At the conceptual level, the principles of establishing accounting and analytical support for innovation development management under the conditions of global digital transformation, post-war economic recovery, and European integration have been substantiated. The conceptual and terminological framework of the study has been further developed through the author's interpretation of innovation as a specific object of accounting, as well as the categories of "innovation development" and "sustainable innovation development", considering the ESG dimension, the EU Taxonomy, and the Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD). Problem areas in the legal and regulatory framework governing the accounting of innovation activities in Ukraine have been identified, and a three-stage strategy for harmonising national legislation with the provisions of the Oslo

Manual has been substantiated. A matrix for evaluating innovation projects according to the six environmental objectives of the EU Taxonomy has been developed. It makes it possible to determine the environmental orientation of projects and generate accounting analytics in accordance with non-financial reporting requirements. A conceptual model of accounting and analytical support for the sustainable innovation development of agricultural enterprises has been proposed. The model integrates the requirements of IFRS, CSRD/ESRS, and the IIRC framework. It provides for adapting the asset recognition criteria under IAS 38 to the specific characteristics of sustainable innovations and incorporating the EU Taxonomy criteria into the classification of innovation projects. The transformation of accounting policy from a formal document into an instrument of strategic innovation management has been substantiated. It has been proposed to supplement accounting policies with provisions concerning the accounting of Taxonomy-aligned developments, digital assets, extended producer responsibility obligations, and human and natural capital. A chart of accounts with multidimensional analytics has been developed according to the environmental objectives of the EU Taxonomy, the types of capital defined by the IIRC framework, the stages of the project life cycle, and the United Nations Sustainable Development Goals. An actuarial model for measuring extended producer responsibility obligations associated with circular innovations has been developed. The model considers the product life cycle, the post-consumer collection rate, processing costs, and the discounting of future expenditures. Methods for valuing digital innovation assets have been systematised, and the feasibility of a hybrid accounting system has been substantiated: a conservative system for external financial reporting and a progressive system for internal management accounting. A classification matrix for AI algorithms, databases, tokens, and NFTs has been developed, determining their accounting treatment in accordance with IAS 38, IAS 2, and IFRS 9. A methodology for establishing a decarbonisation provision for innovation projects has been proposed based on internal carbon pricing and a scenario-based approach. An architecture for integrated reporting on sustainable innovation development has been developed, combining financial reporting under IFRS, sustainability reporting under ESRS/GRI, and management reporting under the IIRC framework. The proposed report structure ensures comprehensive disclosure of the value creation process through the transformation of various forms of capital. To develop the analytical component, approaches to evaluating the effectiveness of innovation activities have been systematised, and a methodology for the multidimensional assessment of innovation projects has been developed. It involves sequential filtering at four levels: financial screening, classification according to the EU Taxonomy, assessment of environmental effects using life-cycle assessment (LCA) and social effects using social return on investment (SROI), and the integration of indicators into an overall sustainability index. Procedures for calculating EROI, SROI, and the Eco Index, as well as methods for monetising environmental and social benefits, have been detailed. The concept of controlling sustainable innovation development as an independent management function has been substantiated. It ensures a closed decision-making cycle through the integration of methodological, analytical, informational, and communication components.

Державний реєстраційний номер ДіР: 0120U105082, 0121U114565, 0123U103526

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- Kashchena N., Chmil H., Chumak O., Nesterenko I., Mykytas A., Chmil Ye. Assessing the effectiveness of innovative transformations of socio-economic systems and enterprise development within Industry 5.0. Eastern-European Journal of Enterprise Technologies. 2025. Vol. 3. No. 13 (135). P. 35–46. DOI:

<https://doi.org/10.15587/1729-4061.2025.333006>

- Нестеренко І.В., Чміль Є.Л. Моделювання облікової політики в контексті забезпечення інноваційного розвитку підприємства. Цифрова економіка та економічна безпека. 2022. Вип. 1 (01). С. 92–99. DOI: <https://doi.org/10.32782/dees.1-15>
- Кащєна Н.Б., Чміль Є.Л. Теоретико-методичні засади аналізу інноваційного розвитку підприємства. Економіка та суспільство. 2022. Вип. 43. 13 URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1746/1682> DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-43-56>
- Нестеренко І.В., Чміль Є.Л. Диджиталізація формування облікової інформації про інноваційну діяльність суб'єктів бізнесу. Цифрова економіка та економічна безпека. 2023. Вип. 6 (06). С. 56–62. DOI: <https://doi.org/10.32782/dees.6-11>
- Чміль Є.Л. Контролінг в управлінні інноваційним розвитком підприємства: організаційний аспект упровадження. Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг. 2024. Вип. 1 (35). С. 71–83. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.12654842>
- Чміль Є. Концептуалізація обліково-аналітичного забезпечення сталого інноваційного розвитку підприємств агропромислового сектору. Український журнал прикладної економіки та техніки. 2025. Т. 10. № 3. С. 447–451. DOI: <https://doi.org/10.36887/2415-8453-2025-3-90>
- Кащєна Н.Б., Чміль Є.Л. Аналіз ефективності інноваційної діяльності підприємства: методичні аспекти у фокусі сталого розвитку. Актуальні проблеми сталого розвитку. 2025. Т. 2. №8. С. 399–406. DOI: [https://doi.org/10.60022/2\(8\)-50S](https://doi.org/10.60022/2(8)-50S)
- Чміль Є.Л. Прогнозування результатів діяльності підприємства. Актуальні проблеми та перспективи розвитку України в галузі управління та адміністрування: ініціативи молоді : матеріали IV Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених, м. Харків, 28 жовтня 2022 р. Харків, ДБТУ, 2022. С. 46–47. URL: <https://repo.btu.kharkiv.ua/server/api/core/bitstreams/c9efa5fd-7de2-465c-af91-c6910f239531/content>
- Кащєна Н.Б., Чміль Є.Л. Виклики та сучасні тренди інноваційного розвитку підприємств. Глобалізація та розвиток інноваційних систем: тенденції, виклики, перспективи : матеріали I Міжнародної науково-практичної конференції, м. Харків, 3–4 листопада 2022 р. Харків : ДБТУ, 2022. С. 121–123. URL: <https://repo.btu.kharkiv.ua/server/api/core/bitstreams/bde54748-b19d-4af9-b3b4-96f6107c1012/content>
- Чміль Є.Л. Аналітичне забезпечення управління інноваційним розвитком підприємства. Механізми забезпечення сталого розвитку економіки: проблеми, перспективи, міжнародний досвід : матеріали III Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, м. Харків, 10 листопада 2022 р. Харків : ДБТУ, 2022. С. 365–367. URL: <https://repo.btu.kharkiv.ua/server/api/core/bitstreams/bf75b26d-cd1b-4ec7-a2e5-bbde5f5a63b/content>
- Вац О., Чміль Є. Діджитал-інновації в обліку підприємницької діяльності. Перспективи розвитку обліку, аналізу та аудиту в контексті євроінтеграції : матеріали XI Міжнародної науково-практичної конференції, м. Одеса, 18 травня 2023 р. Одеса: ОНЕУ, 2023. С. 33–34. URL: <https://repo.btu.kharkiv.ua/server/api/core/bitstreams/9b013b7a-8316-44e8-8b43-a8871d8c78f6/content>
- Yancheva L., Vats O., Chmil Ye. Digital innovations and information security of the account data of the modern enterprise. Experience. Knowledge. Contemporary Challenges „Management of Public Policies: National Selfishness vs. Planetary Responsibility” : International Symposium. Bucharest, 18-19 May, 2023. Bucharest: „Artifex University of” Bucharest, 2023. P. 289–299. URL: <https://repo.btu.kharkiv.ua/server/api/core/bitstreams/41c506f3-570f-4268-878a-d95e82a4ee76/content>
- Кащєна Н.Б., Чміль Є.Л. Інноваційний розвиток бізнесу: тренди та детермінанти. Інноваційне підприємництво та торгівля: сучасний стан та перспективи розвитку : матеріали III Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, м. Херсон – Кропивницький, 23 травня 2023 р. Херсон:

Херсонський державний аграрно-економічний університет, 2023.Т. 1. С. 78–80. URL:
<https://repo.btu.kharkiv.ua/server/api/core/bitstreams/d6d4c741-e326-4714-9304-6033494ca28b/content>

- Чміль Є.Л., Богомаз О.П. Програмні рішення SAP як основа побудови сталого інтелектуального підприємства. Трансформація обліку та бізнес- консалтингу в умовах невизначеності: сучасні тренди, виклики, міжнародний досвід : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, м. Харків, 10 листопада 2023 р. Харків : ДБТУ, 2023. С. 231–232. URL:
<https://repo.btu.kharkiv.ua/server/api/core/bitstreams/0b04262a-9e9f-4da2-b09f-b6006bf3c91a/content>
- Chmil Ye.L., Bogomaz O.P. Strategic guidelines for the innovative development of enterprises. Фінансова архітектура та сценарії конкурентних моделей розвитку : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, м. Харків, 17 листопада 2023 р. Харків : ДБТУ, 2023. С. 108–110. URL:
<https://biotechuniv.edu.ua/wp-content/uploads/2023/12/tezy-conf-17-11-23.pdf>
- Чміль Є.Л. Контролінг інноваційної діяльності підприємства в умовах євроінтеграції. Розвиток бізнесу в контексті європейської інтеграції : глобальні виклики, стратегічні пріоритети, реалії та перспективи : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, м. Харків, 07 червня 2024 р. Харків: Держ. біотехнологічний ун-т, 2024. С. 439–441. URL:
<https://repo.btu.kharkiv.ua/server/api/core/bitstreams/aea2a6df-348c-4dc9-97c0-35fe1a7ab5f0/content>
- Остапенко Р., Чміль Є. Кластеризація як драйвер економічного відновлення та інноваційного розвитку: підґрунтя, переваги, ініціативи. Проблеми та перспективи забезпечення стійкого соціально-економічного розвитку територій : матеріали II Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, м. Харків, 01 листопада 2024 р. Харків: ХНУ ім. В.Н. Каразіна, 2024. С. 18–22. URL:
<https://repo.btu.kharkiv.ua/server/api/core/bitstreams/8ae41c1a-a0d2-4789-b56f-bb81b3cc614f/content>
- Богомаз О.П., Чміль Є.Л. Інформаційні системи підтримки управління у фокусі інноваційного та сталого розвитку підприємств. Трансформація обліку та бізнес-консалтингу в умовах невизначеності: сучасні тренди, виклики, міжнародний досвід : матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції, м. Харків, 08 листопада 2024 р. Харків : ДБТУ, 2024. С. 267–270. URL:
<https://repo.btu.kharkiv.ua/server/api/core/bitstreams/f3f0f1e0-f5bd-470e-aca8-f0b7e605da0b/content>
- Чміль Є.Л. Управління інноваційним розвитком підприємств в умовах цифровізації: адаптація кращих практик ЄС. Євроінтеграційний вектор розвитку агроєкосистем в Україні: глобальні виклики та перспективи : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, м. Харків, 05 червня 2025 р. Харків : Держ. біотехнологічний ун-т, 2025. С. 265–268. URL:
<https://repo.btu.kharkiv.ua/server/api/core/bitstreams/e6214b5e-8f1a-41d0-a94c-befa39c95e8b/content>

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0120U105082, 0121U114565, 0123U103526

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кашена Наталія Борисівна

2. Nataliia B. Kashchena

Кваліфікація: д. е. н., професор, 08.00.09

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-7069-8860

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державний біотехнологічний університет

Код за ЄДРПОУ: 44234755

Місцезнаходження: вул. Алчевських, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Нестеренко Ірина Володимирівна

2. Iryna V. Nesterenko

Кваліфікація: к. е. н., доц., 08.06.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-3892-8248

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державний біотехнологічний університет

Код за ЄДРПОУ: 44234755

Місцезнаходження: вул. Алчевських, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Гнатишин Людмила Богданівна

2. Lyudmyla B. Gnatyshyn

Кваліфікація: д. е. н., професор, 08.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-4425-0514

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Львівський національний університет ветеринарної медицини та біотехнологій імені С. З. Гжицького

Код за ЄДРПОУ: 00492990

Місцезнаходження: вул. Пекарська, Львів, 79010, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Легенчук Сергій Федорович

2. Serhii F. Lehenchuk

Кваліфікація: д.е.н., професор, 08.00.09

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-3975-1210

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державний університет "Житомирська політехніка"

Код за ЄДРПОУ: 05407870

Місцезнаходження: вул. Чуднівська, Житомир, Житомирський р-н., 10005, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: 04r5xzk86

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Руденко Сергій Валентинович

2. Serhii V. Rudenko

Кваліфікація: к. е. н., доц., 08.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-2874-1957

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державний біотехнологічний університет

Код за ЄДРПОУ: 44234755

Місцезнаходження: вул. Алчевських, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Ковалевська Надія Сергіївна

2. Nadiia S. Kovalevska

Кваліфікація: к. е. н., доц., 08.00.09

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація: https://scholar.google.com.ua/scholar?hl=uk&as_sdt=0%2C5&q

Повне найменування юридичної особи: Державний біотехнологічний університет

Код за ЄДРПОУ: 44234755

Місцезнаходження: вул. Алчевських, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Рижикова Наталія Іванівна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Рижикова Наталія Іванівна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Міненко Софія Іванівна

Реєстратор

Юрченко Тетяна Анатоліївна

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна